

ROUTE

EDUCATIONAL & SOCIAL SCIENCE JOURNAL

ISSN: 2148-5518

Volume 10, Issue 5, September 2023, p. 254-261

ArticleHistory:

Received

14/07/2023

Accept

14/09/2023

Available

online

15/09/2023

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3410>

BOOK INTRODUCTION

KİTAP TANITIMI

Aşkın Çokövün¹

Tanıtılan Kitap

Doç. Dr. Emra Durukan (Büyüknisan)²

Çeviri Öğretimi – Hedef ve Ölçme

Hiperlink Yayınları, İstanbul, 2018

ISBN-10 : 6052810645

ISBN-13 : 978-6052810644

¹ Dr. Öğr. Üyesi Aşkın Çokövün, Mersin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, askincokovun@mersin.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8756-3153.

² Yazarın güncel soyadı olduğundan çalışmada Büyüknisan olarak anılacaktır.

Doç. Dr. Emra Büyüknisan'ın "Çeviri Öğretimi -Hedef ve Ölçme-" başlıklı kitabı; önsöz, giriş ve I.-VI. bölümler olmak üzere toplam 196 sayfadan oluşmaktadır. Yazar, kitabının önsözünde (s. 9-14), akademik çeviri öğretiminde çeviri edimi odaklı derslerde ölçme ve değerlendirmeye yönelik araştırmaların henüz yolun başında olduğunu dile getirirken bunun olası sebepleri üzerinde de durmaktadır. Bunun yanı sıra, Türkiye'de toplumsal hayatta çevirinin yadsınamaz önemini vurgulamaktadır. Yazara göre çeviri performansını ölçme ve değerlendirme bağlamında kişisel ölçütlerden ziyade "bilimsel veriler temelinde araştırma ve geliştirme, çeviri öğretiminde belirli ölçülerde standartlaşmanın da gelişmesine katkı sağlayacaktır" (s. 12).

Giriş (s. 15-27) bölümünde Büyüknisan başka araştırmacıları da alıntılıyarak salt başka kültürlerin kaynakları temelinde bilimsel çalışmalar yapılarak Türkiye'de çeviri öğretiminin köklü bir ilerleme kaydedemeyeceğine işaret etmektedir. Kitabın bu bölümünde yazar ayrıca, çeviri öğretimi araştırmalarının; özne, toplum ve tarihsel gerçeklikler göz önünde tutularak sürekli güncellenmesi gerektiğini de dile getirmektedir. Yazar, çeviri öğretimi ve çeviri mesleği alanlarının birbirini daima beslediğini açıklamaktadır. Bunun haricinde giriş bölümünde ölçmenin önemi ve çeviri öğretiminin hedefleri konularına değindikten sonra çeviri öğretiminde edim odaklı derslere yönelik ölçme ve değerlendirme konulu araştırmaların özetlenmesine daha geniş yer vermiştir.

Kitabın birinci bölümünde (s. 29-32) Büyüknisan *çeviri eğitimi* ifadesinin mi yoksa *çeviri öğretimi* ifadesinin mi kullanılmasının daha doğru olacağı üzerinde durmaktadır. Yazar öğretilim alanyazını referans göstererek eğitim kavramını "aile, kültür, toplumsal yaşam, okul gibi" unsurları da kapsayan, "yaşam boyu ve büyük ölçüde rastlantısal bir şekilde seyreden bir süreç" (s.30) şeklinde tanımlamaktadır. Bu nedenle de kullanılması gereken doğru ifadenin çeviri öğretimi olduğunu öne sürmektedir çünkü öğretim gelişigüzel ve rastlantılar temelinde yürütülmez. Bu söylemini yazar, öğretilimden birçok araştırmayı referans göstererek gerekçelendirir: "Öğretim belirli bir program çerçevesinde öngörülen hedeflerin tanımlanmasıyla başlar ve belirli bir süreyle sınırlandırılmış olup planlı ve programlı bir biçimde gerçekleştirilir" (s. 31).

Kitabın "Çeviri Etkileşim Döngüsü: Bilim – Edim -Öğretim" başlıklı ikinci bölümünde (s. 33-38) yazar öncelikle hem ulusal hem de uluslararası çok sayıda kaynağı alıntılıyarak bir disiplinin bilim ile edim alanları arasındaki bağlantıyı betimlemektedir. Daha sonra yazar çeviri öğretiminin, çeviribilim ile çeviri edimi etkileşiminin üçüncü bir boyutu olduğunu ileri sürerek bu savını yine alanyazın kaynaklarıyla destekleyerek gerekçelendirmektedir. Büyüknisan'a göre çeviri öğretimi, zamanla çevirinin icra edildiği meslek alanının niteliğine etki edebilecek güçtedir. Aynı zamanda çeviri piyasasının koşulları da çeviri öğretiminin içeriğini etkileyebilir. Bunun yanı sıra çeviri öğretimi alanı çeviribilim verilerinden de beslenirken çeviri öğretimi araştırmaları çeviribilimin bir alt alanı niteliğindedir. Bu bölümde yazar ayrıca Türkiye'de çeviri öğretiminin; birincisi dil, kültür ve metin, ikincisi

kuram ve yöntem bilgisi, üçüncüsü de sözlü ve yazılı çeviri edimi olmak üzere üç temel kategoriye ayrıldığını belirtmektedir.

Kitabın, bazı kavramların tanımlarına odaklanan üçüncü bölümü (s. 39-62), kendi içinde üç alt bölüme ayrılmıştır. Bunlardan ilki (s. 40-43) “Çeviri nedir” başlığını taşımaktadır ve hem ulusal hem de uluslararası seçilmiş bazı çeviribilim araştırmacılarının çeviriyi nasıl tanımladığını özetle aktarmaktadır. “Edinç nedir” başlıklı ikinci alt bölüm (s. 43-47), özellikle Chomsky (1968), Shiffrin/Dumais (1981) ve Wilss (1992) gibi Batılı kaynakları kronolojik bir dizge içerisinde referans göstererek edinç kavramının tanımı üzerinde durmaktadır. Yazara göre edinç kavramının “genel anlamıyla beceri, kabiliyet, kapasite, ehliyet, yetki, maharet, etkililik, yetenek, yeti gibi kavramları kapsadığı söylenebilir” (s. 47). Kitabın üçüncü bölümünün üçüncü ve en uzun olan “çeviri edinci” alt başlığı (s. 48-62) ise çeviri edinci kavramının ayrıntılarını sunmaktadır. Bu bölümde yazar öncelikle yerli ve yabancı olmak üzere geniş bir kaynakçaya yer vererek çeviri edinci araştırmalarını yine kronolojik bir dizge içerisinde özetlemiştir. Söz konusu araştırmalarda çeviri ve çeviri edinci kavramlarının tanımına ilişkin öne çıkan çoğulluğun, çeviribilim araştırmaları bağlamında bir sorunsal oluşturduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda Büyüknisan ‘çeviri’ kavramı için “alt edinçlerden oluşan bir **çeviri edinci** gerektiren bir **eylem süreci** olarak **çeviri edimi** sonucunda ortaya çıkan bir **çeviri ürününü** kapsar” (s. 59) tanımını önermektedir. Büyüknisan, alanyazında çeviri edincine ilişkin önerilen tanımların “yapıcı bir bakış açısıyla birbirini tamamlayıcı birer çalışma olarak” (s. 60) değerlendirilebileceğini vurgulayarak ve Durukan/Çelikay (2018) çalışmasını referans göstererek ‘çeviri edinci’ kavramı için de bir tanım önermektedir. Büyüknisan, çeviri edincinin üç aşamalı bir alt edinçler dizgesine sahip olduğunu ve bu aşamaların da yine alt edinçler kapsadığını belirtmektedir. Durukan/Çelikay (2018) tarafından *çözümleme*, *eşleştirme* ve *oluşturma* olarak adlandırılan çeviri edinci aşamaları toplam 13 alt edinci kapsamaktadır.

“Akademik Çeviri Öğretimi ve Hedef” başlıklı dördüncü bölüm (s. 63-88) dört alt başlığa bölünmektedir. Bu bölümün ilk kısmında (s. 63-64) yazar öğretilim kaynakları temelinde öğretimde hedefin önemi üzerinde durmaktadır ve hedefin, öğretim sürecinin başlangıç noktasını oluşturduğuna işaret etmektedir. İkinci alt başlıkta (s. 64-70) yazar hedef belirlemede belirleyici olan etkenler üzerinde durmaktadır. Bu alt başlıkta aynı zamanda öğretim sürecinin belirleyici unsurları özetlendikten sonra toplumda öğretimi, öğretimde hedef belirlemeyi ve değerlendirmeyi kapsayan bir görsel sunulmaktadır (s. 69). Dördüncü bölümün, “Çeviri Öğretiminde Hedef” başlıklı üçüncü kısmı (s. 70-88) diğer alt başlıklara göre daha uzundur ve kendi içinde tekrar üç alt başlığa bölünmektedir. Bu bölümde yazar öncelikle kısaca Türkiye’de akademik çeviri öğretiminin koşullarına ve çeviri öğretiminin hem ulusal gerçekliklere hem de uluslararası standartlara göre şekillendirilmesinin önemine değinmiştir. Daha sonra “IV.3.1. Uzak Hedefler” adlı ilk alt başlıkta (s. 75-78) öğretimde uzak hedeflerin, bir ülkenin politik felsefesine, yasa ve yönetmeliklerine

göre belirlendiği konusu irdelenmektedir. Dördüncü bölümün üçüncü alt başlığının “IV.3.2. Genel Hedefler” adlı ikinci kısmında (s. 78-82) öğretimde genel hedefler konusuna odaklanırken yazar öncelikle yine öğretim kaynaklarını referans göstererek genel hedeflerin temelde benimsenen öğretim felsefesini kapsadığını belirtmektedir. Daha sonra akademik çeviri öğretiminde genel hedeflerin Yükseköğretim Kurulu yasasıyla sınırlı olduğunun kabul edilebileceği çıkarımını yapmaktadır ve öğretimde hedeflere ilişkin bu tanımlamaların farklı kaynaklarda farklı yapıldığının gözlemlenebildiğini de referans göstererek ifade etmektedir. “IV.3.3 Özel Hedefler” başlıklı üçüncü kısım ise (s. 82-88) yazara göre üzerinde durulması gereken en önemli hedef kategorisidir çünkü “ölçme ve değerlendirme ölçütlerini ve sınırlarını belirleyebilecek en uygun hedef tanımı[dır]” (s.83). Büyüknisan bu bölümde öncelikle, alanyazında akademik çeviri öğretiminde özel hedeflere ilişkin araştırmalara kısaca yer vermiştir. Daha sonra çeviri öğretiminde özel hedeflere ilişkin tanımlamaların bilimsel verilere dayandırılarak geliştirilmesi gerekliliğini vurgulamaktadır ve bu tanımlamaların en azından çeviri edimi odaklı dersler için *çeviri edinci* tanımlamaları temelinde yapılması gerektiğine de işaret etmektedir. Daha sonra yazar, çok boyutlu bir olgu olarak kabul ettiği çevirinin, Bloom’un (1956) bir beceri sınıflandırma ve derecelendirme yaklaşımı olan taksonomisine göre de ele alınması gerekliliğini ayrıntılı bir biçimde gerekçelendirmektedir. Bu bölümde Büyüknisan, çeviri öğretiminde özel hedeflerin özellikle çeviri edinci tanımı doğrultusunda belirlenebileceğini ve çeviri öğretiminde hedef davranış belirlemenin de bir boyutuyla çeviri edinci tanımı bir boyutuyla da Bloom taksonomisi temelinde belirlenebileceğini somutlaştırmaktadır.

Kitabın “V. Öğretbilimsel Verilerle Akademik Çeviri Öğretiminde Hedef Davranış Belirleme” adlı beşinci bölümü (s. 89-128) kendi içinde yine iki ana başlığa bölünmektedir. Söz konusu iki alt başlık kendi içinde yine ikişer bölüme ayrılmaktadır. Beşinci bölümün ilk alt başlığı olan “V.1. Öğretim ve Gözlenebilir Hedef Davranış Belirleme” (s. 89-106) bölümü, bir öğretim sürecinde hedeflerin belirlenmesinin ardından, özellikle ölçme ve değerlendirmenin gerçekleşebilmesi için hedef davranışların belirlenmesinin önemini, öğretim verileri temelinde açıklamaktadır. Bu bağlamda tanımlanacak olan hedef davranışların nesnel bir biçimde ölçülebilir ve değerlendirilebilir olması için “beceri, yetenek veya seziden değil bir şeyin kullanımından”, “öğretim süresi sonucunda öğrencinin yapabileceği olanaklı olan davranışlardan” ibaret, ayrıca “nicelik bakımından ölçülü” (s. 91) ve “birbiriyle uyumlu ve tutarlı” (s. 92) olması gerektiği ön plana çıkmaktadır.

“V.1.1. Bloom Taksonomisi” (s. 92-97) başlıklı ilk alt bölümde yazar, yayımlandığından beri dünyada farklı bilim dallarında vazgeçilmez bir araştırma aracına dönüşmüş, 22 dile çevrilmiş ve Türkiye’de de Millî Eğitim Bakanlığı’nın öğretim programlarının temelini oluşturan, ayrıca bir boyutu burada tanıtılan kitabın da kuramsal alt yapısını oluşturan Bloom taksonomisini özetlemektedir. Bu noktada Bloom taksonomisinin “insanda öğrenme niteliklerinin basitten karmaşığa doğru sınıflandırıldığı ve] öğretimin sonunda öğrencide ne tür değişiklikler olmasının istendiğine

ilişkin belirleyici sorunun yanıtını bulmakta yardımcı olması” (s. 93) önem kazanmaktadır. Yazar, Bloom taksonomisinin tüm kategorilerini özetle aktardıktan sonra bu kategorilerin tamamının yükseköğretim düzeyinde uygulanabilir olmadığını, ancak “bilgi, anlama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme davranışlarını kapsaması nedeniyle” *bilişsel alan hedefleri* kategorisinin akademik çeviri öğretimi için uygun bir temel oluşturabileceğini açıklamaktadır. “V.1.2. Bilişsel Alan Hedefleri” başlıklı ikinci bölümünde (s. 97-106) yazar bilgi, anlama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme davranışlarının kendi içinde yine çeşitlilik göstermesi üzerinde durmaktadır. Yazarın, bu bölümde her birini ayrı ayrı tanımladığı söz konusu alt kategoriler şunlardır: özel alan bilgisi, özel alana yaklaşımın yöntem ve araçlarına ilişkin bilgi, bir alanın evrenselleri ve soyutları hakkında bilgi, aktarma, yorumlama, çıkarım, unsurların analizi, ilişkilerin analizi, iletişim düzenini oluşturan ilkelerin analizi, bütünsel bir iletişimin üretilmesi, bir planın veya tasarlanmış işlemler dizisinin üretilmesi, bir soyut ilişkiler dizisinin türetilmesi, özel alandaki bulgulara ilişkin yargılar, dış ölçütlere ilişkin yargılar. Bu bölümde Bloom’un bilişsel alan hedeflerinin türlerini gösteren ve Büyüknisan tarafından oluşturulmuş bir görsel sunulmaktadır (s. 103). Bölümün sonunda yazar akademik çeviri öğretimi araştırmaları ve uygulamaları çerçevesinde hedef davranışların ortak kabul görebilecek nitelikte henüz tanımlanmamış olduğunu belirterek alanyazının o tarihteki mevcut durumunu özetlemektedir. Bu noktada çeviri öğretiminde hedef davranışların, bir boyutuyla öğretilen verileri bir boyutuyla da çeviri edinci temelli tanımlanması gerektiği vurgulanmaktadır.

Beşinci bölümün “V.2. Çeviri Öğretimi Taksonomisi” şeklindeki ikinci alt başlığında (s. 106-128), Bloom Taksonomisi ve çeviri edinci tanımı temelinde çeviri öğretimi için hedef davranışların nasıl oluşturulabileceği konusu ele alınmaktadır. Bu bölüm kendi içinde üç alt bölüme ayrılmıştır ve aslında kitap çalışmasının özgün kısmının yer almaya başladığı, yazarın özünde anlatmak istediği konunun somutlaşmaya başladığı bölümdür. Bu bölümde Büyüknisan çeviri dersleri için hedef davranışlar tanımlamak amacıyla, Bloom taksonomisi sınıflandırmasına göre çeviri alt edincilerini dizgeleştirmiştir. Geliştirmiş olduğu bu dizgeyi de öncelikle “Edim Odaklı Çeviri Derslerinde Hedef Davranışlar” adlı *Görsel 4*’te şemalaştırmıştır. “V.2.1. Yazılı Çeviri Öğretimi Taksonomisi” başlıklı alt bölümde (s. 112-117) yazar yine aynı mantıkla salt yazılı çeviri öğretimi odaklı bir hedef davranış yelpazesi geliştirmektedir ve bu bağlamda da bir görsel sunmaktadır (s.112). “V.2.2. Sözlü Çeviri Öğretimi Taksonomisi” başlıklı bölümde (s. 117-128) Büyüknisan sözlü çeviri öğretimi odaklı bir hedef davranış yelpazesi geliştirmiştir ve bu yelpazeyi *Görsel 6*’da bir şemayla sunmaktadır (s. 117). Yazar bu bölümde sunmuş olduğu şemaları etraflıca betimlemektedir. “V.2.3. Çeviri Öğretimi: Bloom Taksonomisi ve Çeviri Edinci Temelinde Tanımlanmış Hedef Davranışlara Genel Bakış” başlıklı alt bölümde yazar öncelikle kitabın bu noktasına kadar elde edilen bulguları özetlemektedir. Daha sonra, çeviri öğretimi için geliştirmiş olduğu hedef davranışlar modelinin mantığını anlatmaktadır. Buna göre her derste tanımlanmış olan

tüm hedef davranışların aynı anda hedeflenmesi olanaklı olmayacağından bir derste tanımlanacak olan hedef davranışlar “öğretim sürecinin doğası gereği ilgili dersin tanımı ve mevcut sınırlılıklar göz önünde tutularak” (s. 123) seçilmelidir. Farklı bir ifadeyle Büyüknisan, bu çalışmayla çeviri öğretimi için sunmuş olduğu hedef davranış modeli temelinde her bir öğretim elemanının her bir ders için farklı bir hedef davranış seçkisi belirleyebileceğini önermektedir. Büyüknisan, *Görsel 7*de (s. 124-125) çeviri edimi, dil edinci ve kuram/yöntem bilgisi içerikli dersler için de temel alınabilecek kapsamlı bir hedef davranış tablosu sunmaktadır ve bu genel çerçeveyi bu bölümde ayrıntılı bir biçimde betimlemektedir.

Kitabın “VI. Çeviri Öğretimine yönelik Puanlama Anahtarı Oluşturma” başlıklı altıncı bölümü (s. 129-163) uygulama ağırlıklı olan derslere yönelik olası puanlama anahtarlarının nasıl şekillenebileceği konusunu içermekte ve iki temel bölümden oluşmaktadır. Bu temel bölümlerden ilki olan “VI.1. Öğretibilimde Ölçme ve Değerlendirme” (s. 129-150) ölçme, değerlendirme ve hedef davranışların tanımlanmasının önemini vurgulamaktadır, ölçme ile değerlendirme arasındaki farkı özetlemektedir ve kendi içinde üç bölüme ayrılmaktadır. “VI.1.1. Değerlendirme” başlıklı ilk alt bölümde (s. 131-136) öğretim sürecinde değerlendirmenin işlevi ve amaçları üzerinde durulmaktadır. Kitabın kurgusu açısından önem taşıyan bilgi olarak, değerlendirmenin belirli bir *ölçüte* göre yapıldığı ve ancak ölçme işlemi sonrasında gerçekleşebileceği ön plana çıkmaktadır. Kitap çeviri öğretiminde hedef ve ölçme konuları üzerinde durduğundan değerlendirme konusu sadece çalışmanın sınırlarının gerektirdiği ölçüde ele alınmaktadır. Çalışmanın amacı, çeviri öğretimi için bir ölçme aracı önermek olduğundan, ölçmeye ilişkin ayrıntılı bilginin aktarıldığı “VI.1.2. Ölçme” başlıklı ikinci alt bölüm (s.136-141) çalışmanın belirleyici bölümlerindedir. Bu bölümde ölçmenin ne olduğu, ölçmede sıfır noktasının önem taşıdığı, çeşitli ölçme yöntemlerinin var olduğu, öğretimde genellikle dolaylı ölçme yapıldığı, puanlama anahtarının belirlenmesi gerektiği, ölçmede birimin önemli olduğu, ölçmenin ne olduğu, ölçme araçlarının (sınavlar) önemli olduğu, kullanışlı bir ölçme aracının niteliklerinin neler olduğu üzerinde durulmaktadır. Ayrıca ölçme sonucunun gerçeğe olabildiğince yakın olabilmesi için ölçme araçlarının duyarlılığının olabildiğince yüksek olması (yani ayrıntılı olması) gerektiğine de vurgu yapılmıştır. “VI.1.3. Performansın Ölçülmesi” başlıklı üçüncü alt bölümde (s. 141-150) yazar, yükseköğretimde öğrencilerin üst düzey zihinsel becerileri geliştirecek öğretim, ölçme ve değerlendirme yöntemleri uygulandığından yazılı ve sözlü yoklamaların, kısa cevaplı sınavların ya da çoktan seçmeli testlerin yetersiz kalacağını, bu nedenle performans değerlendirme kültürünün gelişmeye başladığı konusu üzerinde durmaktadır. Büyüknisan, “karmaşık bir beceri” (s.143) olarak çeviri alt edinçlerinin de birer performans olarak kabul edilmesi gerektiğini ve bu nedenle çeviri öğretiminde edim odaklı derslerde performans ölçme üzerinde durulması gerektiğinin altını çizmektedir. Büyüknisan bu bölümde öğretibilim kaynaklarını referans göstererek performans ölçmenin sınırlılıklarını da kaleme aldıktan sonra performans soruları veya sınavları hazırlanırken dikkate alınması gereken unsurları da anlatmaktadır. Yazar performansın puanlanmasında; şeffaflık sağlaması,

hedeflerin net bir şekilde tanımlanmış olmasını gerektirmesi, öğretim elemanları arasındaki tutarsızlığı azaltması ve sonuçların güvenilirliğini artırması sebebiyle dereceli puanlama anahtarlarının kullanıldığını aktarmaktadır. Bunun yanı sıra bu bölümde dereceli puanlama anahtarlarının, bütünsel (*holistic*) ve çözümlenmeli (*analytic*) olmak üzere ikiye ayrıldığını, her bir anahtarın özelliklerini sayarak bu anahtarlara birer görsel örnek sunmaktadır (s.147: *Görsel 8, Görsel 9*). *Görsel 10* ile yazar ayrıca yazılı anlatım performansı için temsil niteliğinde oluşturulmuş örnek bir analitik dereceli puanlama anahtarı ve ölçme sonucu tablosu sunmaktadır. Büyüknisan bu bölümde analitik dereceli puanlama anahtarının daha elverişli olduğunu gerekçelendirmektedir. Bu bölümde henüz açıkça ifade edilmese de okur, bir bakıma çeviri edimi odaklı çeviri dersleri için bu puanlama anahtarının uygun olacağı izlenimini edinmeye başlamaktadır.

Altıncı bölümün “VI.2. Edim Odaklı Çeviri Derslerine Uygun bir Puanlama Anahtarı Önerisi” adlı ikinci temel alt başlığında (s. 150-163) yazar bazı disiplinlerde ölçme konusu niteliklerin gerçek sıfır noktasının bilinmediğini, ortak kabul görmüş ölçme birimlerinin tanımlanamadığını, standart ölçüklerin geliştirilemediğini ve özellikle de bu bilim dallarında standartlaşma ve nitelikli ölçükler geliştirme gayretlerinin büyük bir önem taşıdığını dile getirmektedir. Yazar bu noktada, çeviri öğretiminde de ya öğrenci davranışlarının ya da öğrenci davranışlarına bağlı ortaya çıkan ürünlerin gözlenip nicelenebileceğini ve böylelikle de ölçülebileceğini, bunun da sağlıklı bir öğretim süreci açısından gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu bölüm kendi içinde üç alt başlığa ayrılmıştır. “VI.2.1. Çeviri Öğretiminde Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı” bölümünde (s. 151-156) edim odaklı yazılı ve sözlü çeviri derslerinde performansın ölçülmesi gerektiği ve analitik dereceli puanlama anahtarının oldukça elverişli bir ölçme yöntemi olduğu pekiştirilmektedir. Bunun yanı sıra analitik dereceli puanlama anahtarının nasıl geliştirildiği ve bu bağlamda nelere dikkat edilmesi gerektiği açıklanmaktadır. “VI.2.2. Yazılı Çeviri için Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı” (s. 156-160) bölümünde yazar, çeviri öğretimi için bu çalışmada önermiş olduğu hedef davranışların tamamının tüm dersler için geçerli olamayacağını, “[h]er bir dersin kendi özel hedefleri temelinde belirlenmiş hedef davranışları yelpazesi arasından seçilip somutlaştırıl[ması]” gerektiğini açıklamaktadır (s. 156). Büyüknisan “bu çalışmada bilimsel temellerle geliştirilmiş edim odaklı çeviri öğretimi taksonomisinin ve analitik dereceli puanlama anahtarının kullanımıyla, akademik çeviri öğretimi derslerine şeffaflık, nesnellik ve standart” kazandırmayı öngörmektedir (s. 157). Bu bölümde yazar, çeviri öğretiminde *Hukuk Metinleri Çevirisi* dersine yönelik bir yazılı performans sınavına ilişkin örnek niteliğinde bir analitik dereceli puanlama anahtarı ve aynı anahtara ilişkin olası bir puanlama sonuç tablosu kurgulamıştır ve bunları *Görsel 11* ve *12* ile sunmaktadır. “VI.2.3. Sözlü Çeviri Dersi için Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı” (s. 160-163) bölümünde yazar yine temsili bir örnek niteliğinde *Ardıl Çeviri* dersine yönelik bir sözlü performans sınavına ilişkin örnek niteliğinde bir analitik dereceli puanlama anahtarı ve aynı

anahtara ilişkin olası bir puanlama sonuç tablosu kurgulayarak bunları *Görsel 13* ve *14* ile sunmaktadır. VI.2.2. ve VI.2.3. bölümlerinde aslında tüm kitap çalışmasının somut verileri ve yazarın özünde ulaşmaya çalıştığı sonuç ortaya çıkmaktadır. Bu da çeviri edinci tanımını ve Bloom taksonomisi mantığı temelinde bir çeviri öğretimi taksonomisi oluşturmak ve bu taksonomiye bir puanlama anahtarı havuzu olarak düşünerek her bir dersin özel hedefleri doğrultusunda hedef davranış seçkisi yaparak analitik dereceli puanlama anahtarı üzerinden ölçme işlemini gerçekleştirmek şeklinde özetlenebilir.

“VII. Özet ve Çıkarımlar” olan kitabın son bölümü (s. 165-168) çalışmanın kurgusunun bir özetinin yanı sıra çalışmada elde edilen bulguları ve çıkarımları içermektedir. Çeviri performansını ölçmede öznelliği en aza indirmek ve çeviri öğretiminde bir standartlaşma sağlamak için bunlar özetle, çeviri öğretiminde öncelikle hedef davranışların tanımlanması gerektiği, özellikle edim odaklı çeviri derslerinde hedef davranışların çeviri edinci temelinde Bloom taksonomisi mantığıyla tanımlanması gerektiği, bu derslerde çeviri edincinin ölçülmesi gerektiği, çeviri edincinin bir performans olarak ele alınması gerektiği, edim odaklı çeviri dersleri için analitik dereceli puanlama anahtarının elverişli olduğu ve analitik dereceli puanlama anahtarı geliştirilirken tanımlanmış hedef davranışlar arasından ilgili dersin hedeflerine göre bir seçki yapılması gerektiğidir.

Kitap çalışmasına ilişkin genel bir değerlendirme yapılacak olursa yazarın dil kullanımının anlaşılır ve akıcı olduğu söylenebilir. Kitap kurgusu ve izlenen bilimsel yöntem net ve izlenebilir niteliktedir. On yedi sayfayı kapsayan kaynakça bölümü, araştırmanın gerek öğretim gerekse çeviribilim kaynaklarına geniş yer verdiğini göstermektedir. Yazarın araştırmasında hem öğretim hem de çeviribilim verilerini birleştirmesi, çeviri öğretimini araştırma alanında yeni ufuklar açacak niteliktedir. Çalışmanın, kurgulanmış örnekler yerine uygulanmış bir örnek çalışma üzerine kurgulansaydı daha kapsayıcı olabilirdi.